

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci stěžovatele **V. P.**, zastoupeného JUDr. Radanou Pekárkovou, advokátkou se sídlem v Brně, Hlinky 142a, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2007, č. j. 56 Az 296/2006 – 43,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna advokátky JUDr. Radany Pekárkové **se určuje** částkou 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 5. 2007, č. j. 56 Az 296/2006 – 43, zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 9. 2006, č. j. OAM-478/LE-PA04-PA04-2006, kterým nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle §§ 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že pokud jde o žalobní body vytýkající ministerstvu porušení § 3 a § 50 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb. (dále jen „správní řád“), nemohl stěžovateli přisvědčit. V azylovém řízení řádné zjištění skutkového stavu věci spočívá především v tom, že žadateli o udělení mezinárodní ochrany je dána možnost podat úplnou a pravdivou výpověď o důvodech, které jej vedly k opuštění vlasti. Stěžovateli byl poskytnut dostatečný prostor, aby uvedl vše, co považuje za důležité pro rozhodování o žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Otázky, na které odpovídal v rámci

pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky, mu byly kladeny takovým způsobem, aby byly objasněny všechny azylově relevantní skutečnosti. Ministerstvo ve věci provedlo dostatečné dokazování, jehož rozsah byl určen skutečnostmi tvrzenými stěžovatelem. Ve vztahu k těmto skutečnostem zajistilo ministerstvo informace o zemi původu stěžovatele. V postupu ministerstva neshledal krajský soud žádné pochybení. Ministerstvo své rozhodnutí dostatečně srozumitelně a přesvědčivě odůvodnilo, zabývalo se všemi rozhodnými skutečnostmi, z odůvodnění je patrno jakými právními úvahami se při rozhodování řídilo. Vzhledem k tomu krajský soud shledal nedůvodnou rovněž námitku porušení § 68 odst. 3 správního řádu. Ministerstvo nepochybilo, když mezinárodní ochranu ve formě azylu podle § 12 zákona o azylu stěžovateli neudělilo, neboť skutkové okolnosti tvrzené stěžovatelem nebylo možno podřadit pod důvody taxativně stanovené v § 12 citovaného zákona. Ministerstvo se tvrzeními stěžovatele podrobně zabývalo, jeho závěry uvedené v odůvodnění rozhodnutí jsou logické. Stěžovatel nikterak nekonkretizoval, jaké byly jeho politické názory, o co měla usilovat strana, jejímž členem byl. Krajský soud se ztotožnil s názorem ministerstva, že skutečnosti tvrzené stěžovatelem o jeho politické angažovanosti se jeví jako nevěrohodné. To však v daném případě nebylo podstatnou skutečností. Rozhodující bylo, že tyto události spadají do doby dávno minulé a stěžovatel ani v době existence Sovětského svazu, ani po jeho rozpadu v Ruské federaci, nebyl státními orgány ani nikým jiným pronásledován ve smyslu zákona o azylu, ani se nevyskytla taková situace, na základě které by se stěžovatel mohl pronásledování důvodně obávat. V době existence Ruské federace nevyvíjel žádnou politickou činnost, ze své vlasti odešel v roce 1998, tedy 7 let po rozpadu Sovětského svazu, aniž by během této doby měl nějaké potíže z důvodu vyjadřování politických názorů v éře Sovětského svazu. Domněnku stěžovatele, že autonehoda, při které byl v roce 1996 zraněn, nemusela být náhodná, pokládal krajský soud za zcela nereálnou, protože na podporu této domněnky stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti. Stěžovatel napadl rozhodnutí ministerstva rovněž v rozsahu neudělení azylu podle § 13 a 14 zákona o azylu, v žalobě však neuvedl, v čem spatřuje v tomto směru pochybení správního orgánu. Krajský soud se ztotožnil s názorem ministerstva, že v řízení nevyšly najevo žádné skutečnosti, na základě kterých by v případě stěžovatele mohlo být zvažováno udělení azylu za účelem sloučení rodiny nebo azylu humanitárního. Možností udělit stěžovateli doplňkovou ochranu se ministerstvo zabývalo velmi podrobně, skutečnosti tvrzené stěžovatelem konfrontovalo s informacemi o zemi původu, které si obstaralo. Jednalo se o aktuální informace ohledně situace v Rusku obsažené v databázi ČTK a informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 23. 8. 2006, č. j. 126359/2006-LP. Krajský soud se plně ztotožnil se závěrem ministerstva, že nelze konstatovat, že by byl stěžovatel v případě návratu ohrožen vážnou újmou ve smyslu § 14a zákona o azylu. Stěžovatel opustil svou vlast zcela legálně za situace, kdy neměl žádné potíže. Nevyslovil ani žádnou konkrétní obavu, z které by bylo možno dovodit, že je ve své vlasti vážnou újmou ohrožen. Ani z informací o zemi původu nevyplynuly žádné skutečnosti, ze kterých by vyplývalo ohrožení vážnou újmou ve smyslu zákona o azylu. Navrátivším se žadatelům o udělení mezinárodní ochrany nehrozí žádný postih státních orgánů. Pokud se týkalo občanství stěžovatele, krajský soud se ztotožnil s ministerstvem, které posuzovalo žádost stěžovatele jako občana Ruské federace. Za rozhodující soud pokládal doklad obsažený ve správním spise, a to sdělení velvyslanectví Ruské federace, které ověřilo totožnost stěžovatele označeného jako občana Ruské federace. Z výpovědí stěžovatele vyplývá nechuť být občanem Ruské federace, nebylo však zjištěno, že by učinil platný právní úkon, kterým by se tohoto občanství vzdal. Žádost o udělení mezinárodní ochrany pokládal krajský soud za zcela účelovou, stěžovatel ji podal po zajištění policií za účelem rozhodnutí o vyhoštění, kterému se chtěl vyhnout. Bylo na stěžovateli, aby zlegalizoval svůj pobyt v České republice v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb.,

ve znění pozdějších předpisů, zvláště když na území České republiky pobývá již od roku 1998.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Namítal, že ministerstvo, a následně ani krajský soud, nezohlednilo, že uváděl svoji obavu z návratu do Ruska v souvislosti se změnou prezidenta, ke které došlo poté, co z Ruska odešel, a výroků prezidenta Putina na adresu ruských občanů v zahraničí. Ministerstvo si tyto údajné hrozby žádným způsobem neověřilo, tj. ani je nepotvrdilo, ani nevyvrátilo. Stejnou vadu lze spatřovat i v případě stěžovatelem uváděné obavy ze „stejných funkcionářů“, kteří zůstali na svých místech z doby, kdy se politicky angažoval. Ministerstvo neposoudilo obavy stěžovatele ve správných logických souvislostech. Stěžovatel uváděl, že veřejně kritizoval poměry státu v 80. letech. Ministerstvo dovodilo, že do svého odchodu v roce 1998 stěžovatel žádné problémy neměl. Poměry v Rusku se však teoreticky mohly změnit se změnou prezidenta a z tohoto důvodu mohou být obavy stěžovatele opodstatněné, pokud by nynější poměry připomínaly poměry, které stěžovatel tehdy kritizoval, a pokud by svoboda projevu byla nyní jakkoli omezena, resp. sankcionována. Tímto se ministerstvo vůbec nezabývalo a ani krajský soud k námitce stěžovatele k tomuto nepřihlédl a nesprávně právně věc posoudil. Další vadu stěžovatel spatřoval v tom, že ministerstvo vycházelo při svém rozhodnutí z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 23. 8. 2006, č. j. 126359/2006-LP, a to konkrétně při závěru, že navrátivším se žadatelům o udělení mezinárodní ochrany nehrozí v Rusku postih státních orgánů. Tento závěr však neodpovídá obsahu spisu, neboť v předmětné informaci je v bodě 9. (který se této otázky týká) uvedeno, že (ministerstvu) není znám žádný případ zacházení s občanem, o němž se ruské úřady dozvěděly, že požádal v zahraničí o azyl, a že se nedomnívají, že by za tento skutek byl např. administrativně postihován, protože (ministerstvu) není znám předpis, který by postih umožňoval. To, že taková skutečnost není ministerstvu známa, neprokazuje, že takové nebezpečí nehrozí, neboť nelze očekávat, že by existoval oficiální předpis na takové postupy. Největší problém stěžovatel spatřoval v posouzení otázky jeho občanství. Ministerstvu i krajskému soudu sloužilo jako jediný podklad pro řešení této otázky „sdělení velvyslanectví Ruská federace, které ověřilo totožnost žalobce, označeného jako občana Ruské federace“ s tím, že nebylo zjištěno, že by stěžovatel učinil platný právní úkon, kterým by se tohoto občanství vzdal. K tomu stěžovatel namítal, že takový závěr rozhodně neodpovídá obsahu správního spisu. Ve spisu je založeno pouze potvrzení ze dne 20. 7. 2006, a to v ruském jazyce, ze kterého vyplývá, že je odsouhlasena totožnost osoby, nikoli její státní občanství. Žádným dalším způsobem ministerstvo státní občanství stěžovatele neověřovalo, přičemž stěžovatel sám uváděl, že v Rusku došlo ke změně právních předpisů, kdy si každý musel sám požádat, resp. se přihlásit k ruskému občanství. Pokud by tomu tak skutečně bylo, tak by stěžovatel nemusel činit úkon, kterým by se občanství vzdal, protože by ho pozbyl ze zákona a naopak měl učinit úkon k jeho nabytí. To však ministerstvo na základě údajů uváděných stěžovatelem nezjišťovalo a ani krajský soud s touto námitkou stěžovatele nesouhlasil. To lze podle stěžovatele považovat za takovou vadu řízení, která má za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Pokud by totiž ruské zákony předpokládaly aktivní přístup k nabytí občanství, tj. podání žádosti, pak je možné, že stěžovatel skutečně není občanem Ruska, a pak by ministerstvo mělo posoudit, zda v případě návratu do Ruska nehrozí stěžovateli, jako osobě bez státního občanství, některá ze situací uváděných zákonem o azylu. V tomto směru tedy ministerstvo, jestliže použilo pouze „potvrzení“ ze dne 20. 7. 2006, postupovalo při zjišťování skutkové podstaty tak, že mohla být ovlivněna zákonnost, a pro tuto vytýkanou vadu měl krajský soud rozhodnutí ministerstva zrušit. Přijatelnost kasační stížnosti spatřoval stěžovatel zejména v postupu krajského soudu, který nezohlednil jeho námitky týkající se postupu ministerstva,

a v důsledku kterých došlo k odepření práva stěžovatele na soudní ochranu a na spravedlivý proces, k porušení zákonnosti při přezkumu vydání správního rozhodnutí, kdy se v daném případě jedná ze strany soudu o procesní porušení takové intenzity, že přesahuje vlastní zájem stěžovatele. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Pro řízení o kasační stížnosti odkázalo na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. K námitkám uvedeným v kasační stížnosti ministerstvo poukázalo na to, že stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany zažádal až po několikaletém nelegálním pobytu na území České republiky. Tato skutečnost podle jeho názoru svědčí jednoznačně o účelovosti jeho jednání a pouhé snaze zlegalizovat si prostřednictvím tohoto institutu svůj pobyt na území České republiky. Takovou pohnutku však nelze podřadit zákonným důvodům pro udělení mezinárodní ochrany, neboť právní úprava pobytu cizinců na území České republiky je obsažena v zákoně č. 326/1999 Sb. Podle Zákona o občanství Ruské federace, který nabyl platnosti 6. února 1992, podle článku 13/l - Uznání občanství Ruské federace: „Všichni občané bývalého SSSR s trvalým bydlištěm na území Ruské federace ke dni, kdy tento zákon vstoupil v platnost, jsou považováni za občany Ruské federace, pokud do jednoho roku od tohoto data neprojeví svoji neochotu být nadále občanem Ruské federace.“ Dané ustanovení zákona se vztahuje na i stěžovatele, který by proto nemusel činit žádná aktivní prohlášení k nabytí občanství Ruské federace, jak je tvrzeno v kasační stížnosti. Stěžovatel je tak vzhledem k výše uvedenému podle názoru ministerstva i nadále občanem Ruské federace, aniž by musel k nabytí občanství učinit nějaký úkon. Ministerstvo uvedlo, že se přiklání k rozhodnutí soudu a neshledává žádná pochybení v jeho rozhodnutí, neboť stěžovatel podle jeho názoru nesplňuje podmínky stanovené § 12 a § 13 zákona o azylu, ani nebyly shledány zvláštního zřetele hodně důvody podle 14 zákona o azylu. Stěžovatel nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu. Z výše uvedených důvodů ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel namítal, že ministerstvo nezohlednilo, že uváděl svoji obavu z návratu do Ruska v souvislosti se změnou prezidenta, ke které došlo poté, co z Ruska odešel, a jeho výroků na adresu ruských občanů v zahraničí, a že dále nezohlednilo jeho obavy ze „stejných funkcionářů“, kteří zůstali na svých místech z doby, kdy se politicky angažoval. Tyto námitky jsou podle Nejvyššího správního soudu nepřípustné, protože z porovnání obsahu žaloby a kasační stížnosti vyplývá, že tyto námitky stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Pokud stěžovatel dále namítal, že výše uvedené obavy nezohlednil při svém rozhodování ani krajský soud, pak je tato námitka nedůvodná. Protože pro řízení ve správním soudnictví platí přísná dispoziční zásada, může soud ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. správní rozhodnutí přezkoumat pouze v mezích žalobních bodů, tedy pouze z hlediska důvodů a tvrzení žalobce, v čem napadené správní rozhodnutí odporuje zákonu. Tímto rozsahem

tvrzených nezákonností napadeného rozhodnutí je soud vázán a nemůže je přezkoumávat nad rámec stanovený žalobou. Vzhledem ke skutečnosti, že stěžovatel v podané žalobě nenamítal, že ministerstvo nezohlednilo, že uváděl svoji obavu z návratu do Ruska v souvislosti se změnou prezidenta a jeho výroků na adresu ruských občanů v zahraničí, a že dále nezohlednilo jeho obavy ze „stejných funkcionářů“, kteří zůstali na svých místech z doby, kdy se politicky angažoval, nemohl krajský soud v souladu s uvedenou dispoziční zásadou k tomuto přihlížet.

Námitka stěžovatele, že závěr ministerstva, že navrátivším se žadatelům o udělení mezinárodní ochrany nehrozí v Rusku postih státních orgánů, neodpovídá obsahu spisu, je rovněž nedůvodná. Nejvyšší správní soud neshledal, že by skutková zjištění, z nichž ministerstvo v napadeném rozhodnutí vycházelo, neměla oporu ve spisech nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je toho názoru, že ministerstvo vycházelo z toho, co sdělil sám stěžovatel. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl ministerstvem porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Ministerstvo v průběhu správního řízení umožnilo stěžovateli, aby sdělil všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, a to jak v žádosti o udělení azylu, tak následně při pohovoru. Ze správního spisu není patrno, a stěžovatel to ani netvrdí, že by byl jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezován při sdělení důvodů, pro které požádal o azyl. Skutkový stav tak byl zjištěn v souladu se správním řádem a důkazy, které si ministerstvo opatřilo, tj. tvrzení stěžovatele a listinné důkazy, jsou pro posouzení daného případu dostačující. V této souvislosti je nutno poukázat na to, že stěžovatel v průběhu správního i soudního řízení na podporu svých tvrzení žádné důkazy nepředložil a ani nenavrhl provést. Pokud v kasační stížnosti nyní uvádí, že by mu mohlo jako neúspěšnému žadateli o udělení mezinárodní ochrany hrozit při návratu do vlasti nebezpečí, pak se jedná o ničím nepodloženou domněnku.

Námitka stěžovatele týkající se posouzení otázky jeho státního občanství je podle Nejvyššího správního soudu rovněž nepřípustná. Porovnáním obsahu žaloby a kasační stížnosti soud zjistil, že tuto námitku stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Přitom je třeba zdůraznit, že nepřípustnost kasačních důvodů neuplatněných v řízení před soudem je nutno vztáhnout k důvodům uplatněným v žalobě, resp. ve lhůtě uvedené v § 72 odst. 1 s. ř. s. Proto případné uvedení těchto důvodů v řízení o žalobě před krajským soudem po uplynutí lhůty uvedené v citovaném ustanovení, jak tomu bylo v tomto případě, je nerozhodné. Jde o projev zásady koncentrace v řízení před správními soudy, který je v obecném smyslu důsledkem jednoho z principů demokratického právního státu, ať si každý chrání svá práva.

Nejvyšší správní soud proto z důvodů výše uvedených kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanovena zástupcem advokátka a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokátky včetně hotových výdajů stát. Podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátce odměna za dva úkony právní služby 4200 Kč (§ 11 odst. 1 písm. d) a f) ve spojení s odst. 3 citované vyhlášky) a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 600 Kč a daň z přidané hodnoty ve výši 912 Kč (§ 37 odst. 1 a § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb.), celkem tedy 5712 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. listopadu 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu